

Fejlesztések a Közép-dunántúli régióban

A Magyar Turizmus Zrt. Közép-dunántúli Regionális Marketing Igazgatóságának információi alapján összeállította:
Kígyóssy Gábor¹ – Farkas Zsuzsanna² – Bodrogai László³

Minden régióknak szüksége van turisztikai fejlesztésekre, hiszen csak ez biztosíthatja a kereslet elvárásainak megfelelő szintű szolgáltatáscsomagot. Különösen igaz ez a Közép-dunántúli régióra, hiszen az elmúlt évekig úgy tűnhetett, hogy megállt az idő, ami a turizmust kiszolgáló infrastruktúrát, szálláshelyeket és turisztikai attrakciókat illeti. Azt hihetné az ember, hogy egy ilyen központi fekvésű régió a turisták első számú célterülete, hiszen a jó megközelíthetőség ebben az esetben tálcán kínált adottság. Sajnos az elmúlt évtizedekben a régió tranzitjellege erősödött, és csupán rövid időt töltöttek itt a turisták.

2007–2010 között a Közép-dunántúli Regionális Operatív Program keretében 17 521 millió forint támogatás került megítélésre öt pályázati konstrukcióban. Ennek hatásai már 2009-ben is tapasztalhatóak voltak. A gazdasági válság ellenére a régió statisztikai mutatói nem estek vissza – ellentétben a többi régióval –, mivel a megvalósult turisztikai beruházások pozitív hatásai kompenzálni tudták a pénzügyi-gazdasági válság visszafogó erejét. Amennyiben a fejlesztések továbbra is megfelelő ütemben haladnak, illetve a gazdaság növekvő pályára áll, úgy az elkövetkezendő években – megfelelő marketingmunkával – a régió jól ki tudja használni turisztikai adottságait, és felzárkózhat a legkedveltebb magyarországi desztinációk közé.

Kulcsszavak: fejlesztés, Közép-Dunántúl, operatív program, akcióterv, projekt.

1. A Közép-dunántúli régió turisztikai fejlesztési stratégiája, 2006

A Közép-dunántúli statisztikai régió a gazdaság, különösen a hozzáadottérték-termelés és a fejlődési lehetőségek területén az ország egyik legerősebb régiója. A turisztikai régió, amely a Balaton és Esztergom térségének a Közép-Dunántúl tervezési-statisztikai régióról történő leválasztásával jött létre, az ország turistaforgalmának csak elenyésző hányadát realizálja, mind az attrakciók, mind pedig a turisztikai infrastruktúra fejlődési üteme elmarad a többi turisztikai régióhoz viszonyítva. Ugyanakkor a régió kiemelkedően jó logisztikai helyzetben van, és olyan országos, sőt európai különlegességekkel rendelkezik, mint a komáromi erődrendszer, a Velencei-tó vagy a gorsiumi ásatások.

A régió fejlesztési stratégiájának kidolgozása során a szakemberek a korábbiaktól lényegesen eltérő turisztikai feltételekkel és társadalmi környezettel néztek szembe. 2005-ben elkészült és a kormány által elfogadást nyert a Nemzeti turizmusfejlesztési stratégia, és ezzel egy időben kialakultak az Országos Területfejlesztési

Koncepció (OTK) és a II. Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) cél- és feltételrendszere. Új helyzetet és lehetőséget kínált, hogy ebben az időben elkészültek a régiók területfejlesztési stratégiái, és folyamatosan készülnek a Regionális Operatív Programok (ROP) keretfeltételeit és a szakmai sajátosságokat tartalmazó dokumentumok.

1.1. A FEJLESZTÉSI STRATÉGIA JÖVŐKÉPÉNEK LEGFONTOSABB ELEMEI

A stratégiai programok – a turisztikai régió határainak figyelembevételével – az alábbi jövőkép elérése érdekében kerültek összeállításra:

„Az elkövetkező évek jelentős szemléletváltást hoznak a régióban. Egyre erősödik a turizmus stratégiai-gazdasági szerepének felismerése. Általánossá válik az integrált tervezés és végrehajtás a fejlesztésekben. Ez a trend az életminőség fokozatos javulását eredményezi, ami kihatással van a turizmus fogadásának fejlődésére is. A szemléletváltás eredményeként világossá és egyértelművé válnak a fejlődés lehetséges irányai és a turizmus helye a jövő társadalmában és gazdaságában.

A turizmus alulról építkező szervezeti struktúrája beváltja a hozzá fűzött reményeket. A települések szakmai vállalkozóinak képviselője a régió szintjéig egyenes vonalú. Az információk áramlása akadálymentes, és az érdekek egyeztetése a legalsó szinteken megtörténik. Erősödik az együttműködési igény mind a vállalkozói szférában, mind pedig a szakmai irányítási szervek és hatóságok körében.

Vertikális és horizontális kapcsolatok, kooperációk alakulnak ki a célok eléréséhez szükséges szinten, a nemzetközi nagyvállalatok és a helyi vállalkozások, valamint

¹ Irodavezető, Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft., Tervezési Iroda, e-mail cím: info@kdrfu.hu.

² Tervezési projektmenedzser, Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft., Tervezési Iroda, e-mail: info@kdrfu.hu.

³ Igazgató, Magyar Turizmus Zrt. Közép-Dunántúli Regionális Marketing Igazgatóság, e-mail: rmiszfvar@itthon.hu.

a helyi kis- és középvállalkozások között. Az innováció egyre fontosabb szerepet tölt be a régió életében, működésében.

A turizmus hozzájárul a térségi foglalkoztatási problémák feloldásához és a lakosság régióhoz való kötődésének erősödéséhez, a pozitív jövőkép kialakulásához.” (Inn-Side 2006)

1.2. A FEJLESZTÉSI PROGRAMOK RENDSZERE

1. prioritás: a turizmus fejleszthetőségét befolyásoló alapvető feltételek biztosítása, felzárkózás:

- információs és irányító rendszer,
- a vendégek komfortérzetének fejlesztése,
- az attrakcióhelyszínek kiegészítő szolgáltatásainak fejlesztése,
- infrastruktúra-fejlesztés,
- kiránduló központok fejlesztése,
- rendezvények szervezése – koordináció – marketing,
- környezet- és tájvédelem,
- településkép-fejlesztés.

2. prioritás: turisztikai attrakciófejlesztés – országos és nemzetközi jelentőségű fejlesztések, nagyprojektek végrehajtása:

- épített örökségek hasznosítása,
- vízparti területek hasznosítása,
- nemzeti parkok, natúrparkok, természetvédelmi területek turisztikai bemutatásának, hasznosításának fejlesztése,
- ipari örökségek kulturális és turisztikai hasznosítása.

3. prioritás: horizontális célok megvalósítása:

- látogatóközpontú szemlélet – szemléletváltás – kooperációs készség – régiós identitástudat növelése,
- minőség – minőségbiztosítási rendszer – fenntarthatóság,
- esélyegyenlőség,
- oktatás, humánpolitika,
- együttműködés a vidékfejlesztési célok elérésében,
- ifjúsági turizmus,
- euróregiós együttműködés fejlesztése.

A programok végrehajtásának eredményeként a régió vendégforgalmának jelentős mértékű növekedését várják a tervezők, terveik szerint a fejlesztési időszak végére több mint hárommillió vendég érkezését regisztrálhatják az új attrakciók helyszínein.

Összefoglalva, a régióban megvan annak a lehetősége, hogy célzott, koncentrált fejlesztési tevékenységgel a turizmus mind gazdasági, mind társadalmi vonatkozásban

kitörési területté váljon az elkövetkezendő években. A fejlesztések várható hatásai alapvetően megváltoztathatják a turizmus hozzáadottérték-termelését és annak gazdasági súlyát a régióban, valamint a régió turizmusának szerepkörét Magyarországon belül.

A kialakított stratégia illeszkedik a regionális területfejlesztési stratégiához, illetve a ROP-ok szerkezetének, tartalmának kialakításánál figyelembe vették a turisztikai igényeket megfogalmazó stratégia fő célkitűzéseit.

2. A Közép-dunántúli régió operatív programja

A turisztikai célú fejlesztések EU-s támogatása alapvetően változtatta meg a helyzetet, hiszen lehetőség nyílt egy olyan szolgáltatáscsomag kialakítására, amely többnapos programot, kikapcsolódást biztosíthat az idelátogató turistáknak. Egyértelműen látható, hogy az eddigi alacsony intenzitású fejlesztési kedv a támogatási rendszer elindulásával robbanásszerűen nőtt. A fejlesztési lehetőségek intenzív piackutatást is maguk után vontak. Ennek során a turisztikai szolgáltatók, vállalkozások feltérképezték a maguk számára, hogy melyek a régióba érkező turisták érdeklődésére számot tartó turisztikai lehetőségek.

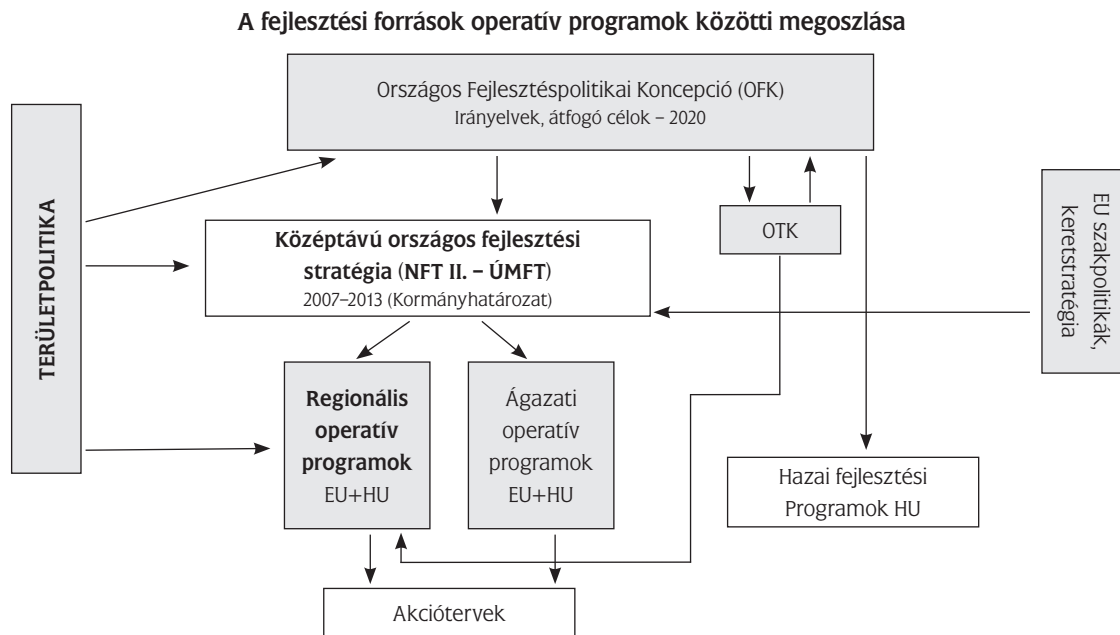
A Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács a 2007–2013 fejlesztési időszakban minden évben lehetőséget biztosított a turisztikai fejlesztések támogatására.

A Közép-dunántúli régió fejlesztési prioritásainak kapcsolata az ágazati prioritásokkal (1. ábra) a következő: a regionális gazdaságfejlesztés a gazdaságfejlesztéshez, a regionális turizmusfejlesztés a turizmusfejlesztéshez, az integrált város- és településfejlesztés a településfejlesztéshez, illetve a közlekedés- és a humán erőforrás-fejlesztéshez (HEF) kapcsolódik. A környezeti és közlekedési infrastruktúrafejlesztés a település-, közlekedés- és környezetfejlesztés alá tartozik, a humáninfrastruktúra-fejlesztés pedig értelemszerűen a HEF-fejlesztéshez kapcsolódik.

A Közép-dunántúli régió regionális turizmusfejlesztésének prioritásai a turisztikai kínálat és fogadókészség minőségi fejlesztése, illetve a turizmus menedzsment-jének és marketingjének erősítése.

A turizmusfejlesztésre 2007–2008 között 20 433 millió, 2009–2010 között 7877 millió, 2011–2013 között várhatóan 4996 millió, 2007 és 2013 között összesen pedig várhatóan 33 306 millió forint kerül elosztásra a Közép-Dunántúlon. 2007–2010 között a Közép-dunántúli Regionális Operatív Program keretében eddig 17 521 millió forint támogatás került megítélésre öt pályázati konstrukcióban. A projektek közül átadásra került már a „Pákozdi–Mészeg-hegyi Történelmi Tematikus út”, valamint a veszprémi állatkert nyertes pályázatának öt projekteleme közül három: a Csimpánzvilág, a Böbe Majom Tanodája, valamint a Kölyökdzsungel.

1. ábra

Forrás: Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség

Számos beruházás munkálatai jelenleg is zajlanak. Folyamatban van a fehérvárúrsurgói Károlyi-kastély felújítása, és dolgoznak a veszprémi „Kolostorok és kertek a Veszprémi Vár tövében” elnevezésű kiemelt projekt által érintett területeken a Séd-völgyében. Szintén Veszprém-ben elkezdődött a Szalézi Szent Ferenc Kommunikációs Központ kialakítása a várban, átadásra került a gárdonyi Hotel Nautis, és hamarosan elkészül a székesfehérvári Magyar Király Szálló fejlesztése is.

Több projekt esetében (például a sümegi és a várpalotai Thury-vár felújítása, az ajkai „Ora et labora!” projekt, a Tatai Angolpark rehabilitációja stb.) megkötötték a támogatási szerződést, így ezen beruházások is hamarosan elindulhatnak.

3. A támogatott projektek ismertetése

A fejlesztések a potenciális vendégek motivációjának megteremtésére, illetve bővítésére kerültek kiírásra, tehát az utazási döntés folyamatának kezdetét célozzák

meg, ezzel növelve a térség vendégforgalmát. A vonzerők fejlesztése a régió imázslemeit is növeli, a kulturális turizmus fejlesztésének segítségével (1. táblázat).

A „Királyi séta – Történelmi időutazás az ezeréves Székesfehérváron” nevű projekt célja, hogy Székesfehérvár mint a „királyi városok” egyike, méltó és vonzó formában állítson emléket a magyar királyság első évszázadainak és a város történelmének. Mint a projekt neve is mutatja, a megvalósulási helyszínek egy történelmi sétaútvonal mentén helyezkednek el, amely összeköti az ezeréves Romkertet, a magyar királyok temetkezési helyét a barokk belvárossal és az újabb városrészben lévő pihenőparkkal, ahol a modern technika révén élednek meg a középkor emlékei.

A második fejlesztési projekt megvalósulásával Veszprém történelmi belvárosának és a vár melletti terület egyedi természeti környezetének komplex rehabilitációjára és turisztikailag vonzó attrakciók számának növelésére kerül sor. Mindezekkel a funkciókkal a városban élők számára a kapcsolódási, művelődési lehetőségek színesednek.

1. táblázat

A kiemelt kulturális örökségre épülő vonzerők fejlesztését célzó projektek főbb paraméterei

Sorszám	Projektgazda	Projekt	Támogatás (millió forint)
1.	Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata	Királyi séta - Történelmi időutazás az ezeréves Székesfehérváron	1825,7
2.	Velence Város Önkormányzata	Velencei-tó Kapuja	1493,9
3.	Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata	Kolostorok és kertek a Veszprémi Vár tövében	859,8
Összesen			4179,4

Forrás: Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség

A harmadik projekt elsődleges célja, hogy a térség Európa szintű turisztikai desztinációvá váljon oly módon, hogy az elsődleges természeti vonzerőt – a Velencei-tavat – minőségi turisztikai attrakcióval (Velencei-tó Kapuja) kapcsolja össze.

A fejlesztések komplex turisztikai termékek létrehozására irányulnak, amelyek nemcsak a turisztikai motivációk bővítésére hatnak, hanem a tartózkodási idő növeléséhez is jelentősen hozzájárulnak. A régió nemcsak új attrakciók létrehozásával segíti a vendégforgalom jellemzőinek javítását, hanem a meglévő vonzerők minőségi fejlesztése is fontos szerephez jut a pályázatok megvalósítása során (2. táblázat).

Az egyik kiemelt projekt célja a Gárdony Város agárdi településrészén található part menti területek komplex turisztikai fejlesztése. A turisztikai infrastruktúra minőségi fejlesztésével, a szolgáltatási kör bővítésével (wellness- és családbarát szolgáltatások), a kapcsolódó zöldterületek revitalizációjával, valamint az egységes turisztikai és építészeti arculat (családbarát üdülőhely) megteremtésével az agárdi településrészt egy egész évben élő, frekvenciált üdülővárossá kívánja tenni Gárdony Város Önkormányzata.

A másik kiemelt projekt elsődleges célja a fehérvárurgói Károlyi-kastély mint kulturális turisztikai

vonzerő fejlesztése, ezen keresztül fenntartható hasznosítása. A fejlesztéssel kiteljesedő Európai Kulturális Találkozó Központ (amely tagja ezen központok európai hálózatának) kastélymúzeumi, tudományos, művészeti, kulturális intézményi részből álló, és a folyamatos kihasználtság feltételeit biztosító, a minőségi turizmus feltételeinek megfelelő intézmény lesz.

Ezen túlmenően a Foresteria épületének egységes helyreállítását tervezik a műemléki értékek károsodása nélkül, programokra alkalmas terek bővítésével biztosítva a látogatószám növelésének, a turizmus fenntartható fejlesztésének lehetőségét. A projekt keretében megvalósul a Foresteria épületének teljes szerkezeti és külső helyreállítása, egyes részeinek felújítása, illetve műemléki rekonstrukciója, a látogatóközpont és azzal összefüggő szolgáltatások elhelyezése.

A Központi Bányászati Múzeum Oroszlányi Bányamúzeumának megújítására egykori bányaeépületének revitalizációjával kerül sor. A projekt célja, hogy három egykori romos bányaeépület újjáépítésével és új, látogatóbarát szolgáltatások, kiállítások szervezésével az Oroszlányi Bányamúzeumot térségi szinten is meghatározó turisztikai attrakcióvá fejlessze.

Sümeg városfejlesztési stratégiájában két stratégiai cél került megfogalmazásra: a foglalkoztatottság

2. táblázat

A régió arculatát meghatározni képes egyéb turisztikai vonzerők támogatását célzó projektek főbb paraméterei

Sorszám	Projektgazda	Projekt	Támogatás (millió forint)
1.	Fejér Megyei Múzeumok Alapítványa	Quies Gorsienise – Gorsium, a kikapcsolódás antik szigete	791,3
2.	Gárdony Város Önkormányzata	„Napsugár Part” – turisztikai vonzerők komplex fejlesztése Gárdonyban	437,9
3.	Károlyi József Alapítvány	A fehérvárurgói Károlyi-kastély felújításának befejezése – turisztikai attrakció kiteljesedése	556,2
4.	Központi Bányászati Múzeum Alapítvány	A Központi Bányászati Múzeum Oroszlányi Bányamúzeumának megújítása egykori bányaeépületek revitalizációjával és új kiállítási koncepció megvalósításával	424,7
5.	Műemlékek Nemzeti Gondnoksága	Oroszlány – Majkpuszta Kamalduli Remeteség Foresteria épületének műemléki rekonstrukciója és turisztikai hasznosítása	787,0
6.	Pápai Termálvíz-hasznosító Kereskedelmi és Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság	A pápai egészség- és fürdőturizmus továbbfejlesztése	419,8
7.	Sümeg Város Önkormányzata	A sümegi vár integrált turisztikai felújítása	682,3
8.	Szindbád Kulturális és Szolgáltató Közhasznú Társaság	A várpalotai Thury-vár építészeti felújítása és látogatóbarát fejlesztése	624,2
9.	Tata Város Önkormányzata	A Tatai Angolkert rehabilitációja	554,0
10.	Veszprémi Főegyházmegye	Szalézi Szent Ferenc Kommunikációs Központ kialakítása a veszprémi várban	749,1
Összesen			6026,5

Forrás: Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség

bővítése, illetve a lakosság életminőségének javítása. A fenti stratégiai célokkal összhangban tervezik megvalósítani a vár rekonstrukcióját, kulturális örökségvédelmi felújítását, továbbá kulturális tartalommal való megtöltését. A pályázat átfogó célja, hogy a régió turisztikai kínálata bővüljön egy meglévő kulturális és természeti örökségre épülő vonzerő, a Sümegi vár támogatott fejlesztésén keresztül. Ezáltal a projekt a Középdunántúli régió mint turisztikai desztináció piaci pozíciójának és látogatottságának javításához is hozzájárul. A vár jelenleg mozgáskorlátozottak számára nem elérhető, akadálymentesítése nem megoldott, jelentős a szezonális, nincs fűtés, a vár gépészete elavult.

A Várpalota központjában található Thury-vár műemlék épületének építészeti és látogatóbarát fejlesztése is kiemelt célkitűzés. Ennek eredményeként a történelmi múltú, jelentős építészeti értéket képviselő épület méltó módon bemutathatóvá válik, alkalmas lesz modern prezentációs technológia befogadására, turisztikai vonzereje számottevően növekszik. Az épület kiállítóhelyként, rendezvények és konferenciák helyszínéül, szabadtéri színházként és moziként,

vendéglátóhelyként kerül hasznosításra. A fejlesztés eredménye komplex turisztikai termékcsomagba illeszthető, központi helyszíne lehet a térségi turisztikai marketingtevékenységének.

A kilencedik projekt (2. táblázat) célja Tata város turisztikai vonzerejének növelése egy híres történelmi kert, az Angolkert és létesítményeinek megújítása révén. A projekt keretében két új kiállítóterem jön létre a Kiskastély és a Jenő malom épületében. Új funkciót kap az eddig irodaként működő Kiskastély, és bemutatásra kerül annak restaurált freskója. Kuriózumként egy működő vízimalommal gazdagodik a kínálat, amelynek részeként a tatai malmok makettjei is bemutatásra kerülnek. A Malom Múzeum bemutatja a kenyérszítés virtuális folyamatát, a megőrölt liszt pedig elvihető. Megújul a régió legnagyobb szabadtéri színpada, amely széles nyári műsorkínálattal várja a vendégeket. A park helyszínt ad a város hagyományteremtő rendezvényeinek (barokk fesztivál, vízizene, virágfesztivál) is, de önálló új rendezvények is sorra kerülnek.

A 2. táblázat utolsó projektje a Veszprémi vár művészettörténelmi szempontból legjelentősebb épületét,

3. táblázat

Az integrált turisztikai település- vagy térségfejlesztést és a tematikus fejlesztéseket célzó projektek főbb paraméterei

Sorszám	Projektgazda	Projekt	Támogatás (millió forint)
1.	Ajka város Önkormányzata	„Ora et labora! – Imádkozz és dolgozz!” avagy összefogással a helyi kulturális értékek integrált bemutatásáért	219,9
2.	Gárdonyi Város Önkormányzata	Turisztikai desztinációk integrált fejlesztése Gárdonyiban	306,6
3.	Kisbéri Többcélú Kistérségi Társulás	Turisztikai desztináció létrehozása a Bakonyalja felzárkózásáért	367,7
4.	Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark Szolgáltató Kht.	A mi állatkertünk: közös értékünk, közös élményünk – tematikus turisztikai fejlesztések Veszprémben	216,0
5.	Kreinbacher Birtok Szőlészeti Korlátolt Felelősségű Társaság	Somló Wine World: a Középdunántúli régió versenyképességének, piaci pozíciójának, látogatottságának és vonzerejének magas fokú javítása borturisztikai termékínálatának grandiózus bővítésével, kulturális és természeti értékek fejlesztésével	154,4
6.	Pályázói konzorcium a Pákozdi Önkormányzat vezetésével, a Sukorói Önkormányzat, Honvédség és Társadalom Baráti Kör Székesfehérvári Szervezete, Pákozdiért Alapítvány közreműködésével	„Pákozdi-Mészegegyi Történelmi Tematikus út” kialakítása	220,9
7.	Velencei-tó Környéki Többcélú Kistérségi Társulás	A Velencei-tó körüli egységes kerékpárút hálózat befejező szakaszának kiépítése – I. ütem	400,0
8.	„Zoltán” Alapítvány a Magyar Hajóépítés Megerősítésére és a Hajós Emlékek Megőrzésére	Integrált turisztikai attrakciófejlesztés Neszmélyen a bor és a hajózás jegyében	350,0
Összesen			2235,4

Forrás: Középdunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség

a Bíró-Giczey házat kívánja felújítani és turisztikai funkciókkal ellátni úgy, hogy kialakítják benne a Szalézi Szent Ferenc Kommunikációs Központot. A projekt a városi kulturális turizmus, ezen belül Veszprém mint történelmi város iránti keresletre kíván építeni.

Az elsősorban alapszintű turisztikai fejlesztésekre kiírt pályázat (3. táblázat) megteremtheti a régióban az erre épülő mennyiségi és minőségi turisztikai fejlesztések lehetőségét. A nyertes pályázatok elsősorban az új típusú turisztikai termékek fejlesztéséről szólnak, ilyenek például a tematikus utak és az aktív turisztikai beruházások (3. táblázat).

Az Ajkai kistérség öt településének – Ajka, Cseh-bánya, Halimba, Kislőd, Magyarpolány – ipartörténeti, kulturális és szellemi, valamint egyedi tájértékkel bíró vonzerőinek integrált fejlesztésével kívánnak létrehozni egy, a kor követelményeinek megfelelő, modern tematikus utat, amelynek kulturális, oktatási és természetvédelmi funkciói együttesen teremthetnek egyedi turisztikai attrakciót a térségben.

Gárdony kiváló turisztikai lehetőségekkel rendelkező település, ahol több, a turizmust korlátozó tényező hatása érvényesül. A Közép-dunántúli régió turizmusát jellemző nehézségek Gárdonyban is jelen vannak. A projektet indukáló fő indok, hogy hiányoznak a hosszabb tartózkodásra ösztönző komplex turisztikai termékek és programok. További nehézséget jelent, hogy Gárdony idegenforgalmát túlzott mértékben a strandokra irányuló, alacsonyabb igényű, egynapos vagy hétvégi üdülő turizmus jellemzi. A turisztikai szolgáltatások nincsenek egységes láncolatba fűzve, hiányzik a tudatos marketing. A fejlesztések hiánypótló jellegűek: új attrakció létesül a turisztikai szempontból kevésbé frekvenciált dinnyési településrészen, illetve a térség gazdagodik egy megfelelő infrastruktúrájú és többfunkciós művészeti és kulturális galériával. A térség természeti adottságai jelenleg sincsenek kellőképpen kihasználva, a turisták számára nem elérhetők. A Chernel István Madárvárta fejlesztése ezen fog változtatni, illetve a Madárdal Tanösvény kialakításával olyan tanösvény is lett a térségben, amely turisztikai attrakciókat is összekapcsol. A természeti értékeket táblákon mutatják be (rövid képi és szöveges leírással) az odaérkező turistáknak, ezzel elősegítve az aktív turizmus gyakorlását.

A harmadik, kistérségi projekt (3. táblázat) által egy turisztikailag kevésbé meghatározó, sőt inkább hátrányos helyzetű tájegység reális lehetőséget szerezhet magának arra, hogy vonzereje komolyan növekedjék. A ma még alig ismert, ám kedvező természeti, építészeti, helytörténeti adottságokat átgondolt, ugyanakkor merész, unikális fejlesztési szándékokkal ötvözték. A célcsoportok köre igen széles (borokat, lovat, botanikát kedvelők, természethez, hagyományokhoz, néprajzhoz, műemlékekhez vonzódók, zarándokok, gyerekes családok, falusi rendezvények

látogatói, helybéliek stb.). A projekt számos projektelemet (templomfelújítás, múzeumok kialakítása és fejlesztése, rendezvénytér és tanösvény kialakítása, borászati üzem fejlesztése stb.) tartalmaz, amelyek megvalósításával valóban látványos és hiánypótló fejlesztés valósul meg a Bakonyalján.

A Veszprémben található, jelentős látogatottságot elérő Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark egyedi vonzerőinek komplex fejlesztésével létrejön egy, a kor követelményeinek megfelelő, modern állatkert, amelyben az eltérő kínálati elemek – kulturális és egyéb szellemi értékek, természeti és táji értékek – együttesen teremthetnek egyedi turisztikai attrakciót. Az állatkerti koncepció szerint három markánsan elkülöníthető termék – a kulturális területen az értékmentés, hagyományőrzés, a természeti értékeknel az állatbemutató, fajmegmentés, az egyéb szellemi értékeknel az oktatás, interaktív ismeretszerzés – integrált fejlesztésével a turisztikai kínálat bővítése mellett olyan szinergia érhető el, amely biztosítja az intézmény fenntartható működtetését.

Az ötödik pályázati projekt célja Somlóvásárhely, a Somlói Borvidék és a Közép-dunántúli régió versenyképességének, jövedelemtermelő képességének, piaci pozíciójának, látogatottságának és vonzerejének javítása. Emellett a régió borturisztikai termékínálatát bővíti a komplex akadálymentesítéssel rendelkező és kiemelkedő minőségű, családbarát szolgáltatásokat kínáló országos, illetve nemzetközi relevanciájú minőségorientált borturisztikai központ – a Somló Wine World – kialakításával.

A Pákozdi-Mészeg-hegyi tematikus út kialakítása három projektelemet foglal magában: a Mészeg-hegyi katonai emlékhely új attrakciókkal, interaktív elemekkel történő fejlesztését, a pákozdi 1848-as emlékmű felújítását, valamint az 1848-as eseményekhez szervesen kapcsolódó sukorói Haditanács Emlékpont továbbfejlesztését. A három elem egymáshoz kapcsolódása biztosítja a térség látogatottságának javulását, turisztikai bevételeinek növekedését, a történelmi események hagyományos népszerűsítésének erősítését.

A hetedik projekt célja, hogy a Velencei-tó északi partján kiépüljön a hiányzó kerékpárútszakasz, amely egybefüggően körbekerékpározhatóvá teszi az egész tavat. A hiányzó északi rész kapcsolódási lehetősége a meglévő hálózathoz biztosított. A tervezett kerékpárút a térség főbb turisztikai látványosságainak hálózatba kapcsolásával egy olyan turisztikai terméket hoz létre, amely a közeljövőben jelentős mértékben hozzájárulhat a régió versenyképességének javításához, és várhatóan képes mérsékelni a szezonális problémákat is. A beruházás a turisztikai szempontokon túl más (közlekedésbiztonsági, környezetvédelmi, környezettudatossági és egészségügyi) szempontokból is indokolt.

Az utolsó projekt Neszmély turisztikai látványosságainak összekapcsolását, a látogatottság növelését

célozza. A Zoltán Alapítvány három, ipartörténeti értékű veterán gőzhajó teljes, korhű felújítását vállalta. Korszerű, gazdagon berendezett kiállítóterek jönnek létre a hajóbelsőkhöz és a partszakaszon. Az egyedülálló Hajóskanzen így lesz korszerű, interaktív, a mai igényeket kielégítő. A másik konzorciumi tag, a Hilltop-Bor Kft. borhotelt, éttermet, pincét üzemeltet. A projekt keretében nemzetközi hírű boraik kóstoltatására borospincét alakítanak ki, amely 140 vendég fogadására alkalmas.

A 4. táblázat első kiemelt pályázata Székesfehérvár műemléki védetségű szállodáját, a Magyar Király Szállót kívánja bővíteni és felújítani. A jelenlegi 34 használható szoba helyett 85 szoba áll majd a vendégek rendelkezésére. A projekt fő célcsoportja az üzleti utazók széles köre, akik a város gazdasági erejét megtestesítő hazai és külföldi tulajdonú vállalkozásokhoz kötődnek. Az üzleti utazók kereslete a városban növekvő.

A második projekt célja a régió és Tata vendégfogadó képességének fejlesztése a királyi városhoz méltó négycsillagos szállodai férőhelyek számának bővítésével, a kínált szolgáltatások diverzifikálásával. További célkitűzés az üzleti és szabadidős turizmusban realizált vendég- és vendégéjszakaszám növelése. A projekt egyik fő eleme a 230 éves Hotel Kristály műemléki rekonstrukciója és bővítése.

A harmadik projekt esetében a Diana Golf Hotel területén álló, méltatlanul elhanyagolt épület hasznosítását tervezik, kiegészítve a szolgáltatások fejlesztésével.

A negyedik projekt keretében megvalósuló szálloda a négycsillagos szállodák iránti bővülő kereslet és a térségben található piaci rés figyelembevételével kerül kialakításra széleskörű wellness- és konferenciaszolgáltatásokkal. A régi, kétszintes, 35 szobás Hotel TESZ átépítésével és bővítésével egy 85 szobás, négycsillagos wellness- és konferenciaszálloda valósul meg. A tervezett

bővítés során a plusz 50 szoba mellett négy konferenciaterem, étterem, kétszintes wellnessrészleg, bowling- és squash-pálya épül. A projekt célja egész évben nyitva tartó szálláshely megvalósítása, egészségmegőrző és regeneráló, családbarát szolgáltatásokkal, valamint különböző konferenciák és rendezvények biztosításához szükséges feltételekkel.

Az Oliva Panzió bővítése a szomszédos ingatlan megvásárlásával vált lehetővé, ami hozzájárult a háromcsillagos besorolás eléréséhez is. A kétemeletes új szárnyban 9 vendégszoba kerül kialakítására, így a fejlesztés végére 20 szobában 45 vendéget tudnak elhelyezni. A beruházás a jelenlegi szolgáltatások bővítését is eredményezi: 35 fős konferenciaterem, valamint egy wellnessrészleg kerül kialakításra, amely a külső és belső teret összekötő medencét, jakuzzit, kombinált szaunát, masszázsszobát és pihenőteret foglal magában.

Egyre fontosabb a kistérségek komplex turisztikai menedzsmentje, amely során egy kézbe kerül a fejlesztés és a marketingtevékenység. Ez megeremtheti a térség egységét, illetve integrálódását a turizmus egészébe. A régióban összesen 311,3 millió forint hét TDM-szervezet kialakítását, illetve fejlesztését segíti (5. táblázat).

4. Válság ellen fejlesztéssel

2009-ben kizárólag a Közép-dunántúli régió vendégforgalmi adatai mutattak növekedést a hazai turisztikai régiók közül. Mind a belföldi vendégszám (+1,3%), mind pedig a belföldi vendégéjszakaszám (+2,4%) nőtt a tavalyi évben. Az összesített vendégéjszakákat tekintve a Közép-dunántúli régióban mérték a legkisebb visszaesést (-0,5%), az összes turisztikai régiót figyelembe véve. Ez a kiemelkedő eredmény legnagyobb részt a már megvalósult

4. táblázat

A szálláshelyek és a turisztikai termékínlat értékét növelő egyéb szolgáltatások infrastrukturális és minőségi fejlesztését célzó projektek főbb paraméterei

Sorszám	Projektgazda	Projekt	Támogatás (millió forint)
1.	Balance-99 Ingatlanhasznosító és Vendéglátó Zártkörűen Működő Részvénytársaság	A műemléki védelem alatt álló Magyar Király Szálló szobakapacitásának és szolgáltatásainak minőségi fejlesztése	468,1
2.	Gasztró-Kristály Vendéglátóipari Zártkörű Részvénytársaság	Megújuló barokk örökség – a tatai Hotel Kristály rekonstrukciójának harmadik üteme	189,8
3.	Goodrich Hungary Ipari, Kereskedelmi és Ügynöki Korlátolt Felelősségű Társaság	Diana Golf Hotel rendezvény szolgáltatásának fejlesztése	97,3
4.	Nautis-Hotel Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	A gárdonyi Vital Hotel Nautis***superior wellness- és konferenciaszálloda megvalósítása	264,0
5.	„Oliva 2004” Vendéglátóipari Kereskedelmi és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság	Az Oliva Panzió infrastrukturális és minőségi fejlesztése	48,2
Összesen			1164,8

Forrás: Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség

A helyi turisztikai desztinációmenedzsment (TDM) szervezetek támogatását célzó projektek főbb paraméterei

Sorszám	Projektgazda	Projekt	Támogatás (millió forint)
1.	Veszprémi Turisztikai Nonprofit Kft.	Összefogás Veszprém turizmusáért	48,2
2.	Komárom Város Önkormányzata	Komáromi Turisztikai Egyesület (TDMSz) tevékenységeinek fejlesztése	48,5
3.	Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata (vezető partner) Székesfehérvári Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft. (projektgazda)	Helyi Desztináció Menedzsment Szervezet létrehozása Székesfehérváron	37,4
4.	Gárdony Város és Térsége Turisztikai Egyesülete	Gárdony Város és Térsége Turisztikai Egyesület (TDMSz) tevékenységeinek fejlesztése	49,4
5.	Tatai Városkapu Közművelődési, Turisztikai, Pályázatkoordináló és Kommunikációs Kiemelten Közhasznú Zártkörűen Működő Részvénytársaság	Tata és Környéke Turisztikai Egyesület, mint helyi szintű turisztikai desztinációmenedzsment szervezet létrehozása	40,6
6.	Velence Város Önkormányzata	A Velencei-tó Turizmusáért Egyesület, mint helyi TDM-szervezet megalakulásának támogatása	47,3
7.	Móri Borvidék Turisztikai Desztinációs Menedzsment Egyesület	Móri Borvidék TDM Egyesület tevékenységeinek fejlesztése	40,0
Összesen			311,3

Forrás: Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség

komplex turisztikai fejlesztéseknek volt köszönhető. A régióban nemcsak szálláshelyfejlesztés történt (történik), hanem az imázs-, a szolgáltatás- és az attrakciófejlesztés is hozzájárul a komplex termékek kialakításához. Természetesen a szálláshelyfejlesztés van a legnagyobb hatással a vendégforgalmi adatokra, és az eredmények is e tekintetben mérhetőek a leggyorsabban, hiszen a befejeződött szálláshely-beruházások jelentős forgalomnövekedést hoztak 2009-ben. Sümegen a külföldi vendégek és vendégéjszakák száma egyaránt megduplázódott, Velence vendégforgalmi adatai megháromszorozódtak 2008-hoz képest. Önmagában a szálláshelyfejlesztés azonban nem ér semmit a többi beruházás nélkül. A szálláshelyfejlesztésen túlmenően TDM-irodák nyitására is szükség van az imázs fejlesztéséhez, továbbá a szolgáltatások fejlesztése is elengedhetetlen.

Összességében elmondható, hogy a Közép-dunántúli régió turisztikai fejlesztései – megfelelő marketing-

munkával kiegészítve – lendületet adhatnak a régió turizmusának. Ennek jelei már 2009-ben is tapasztalhatóak voltak. A gazdasági válság ellenére a régió statisztikai mutatói nem estek vissza – ellentétben a többi régióval –, mivel a megvalósult turisztikai beruházások pozitív hatásai kompenzálni tudták a gazdasági válság visszafogó erejét. Amennyiben a fejlesztések továbbra is megfelelő ütemben haladnak, illetve a gazdaság növekvő pályára áll, úgy az elkövetkezendő években a régió megfelelően ki tudja használni turisztikai adottságait és felzárkózhat a legkedveltebb magyarországi desztinációk közé.

Felhasznált irodalom

Inn-Side Tanácsadó Kft. (2006) Közép-Dunántúli Régió Turisztikai Fejlesztési Stratégiája 2006
Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség, Pályázati összesítő